

СТАНОВИЩЕ

от доц., д-р Антоний Найденов Гълъбов, Департамент Политически науки, Нов български университет, професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата
за дисертационен труд на тема: Развитие на младежката политика в България след 1989 година“ с автор Лилия Иванова Еленкова
научен ръководител доц. дпн Татяна Томова
за придобиване на образователна и научна степен „доктор“
по професионално направление 3.3. Политически науки, (Публична администрация)
с кандидат Лилия Иванова Еленкова

Предложеният дисертационен труд поставя въпроса за развитието на младежката политика в България след 1989 година като обект на анализ, чрез който могат да бъдат изследвани и оценени промените в подхода и развитието на публичните политики у нас. Актуалността на темата се определя от динамичните процеси на трансформация в българското общество, както и от необходимостта да бъдат оценени и усъвършенствани резултатите от реализираните публични политики през изминалите тридесет години.

Дисертационният труд е структуриран в четири глави, приложения и библиография, представени на 254 страници. Той, както и останалите приложени материали по процедурата на защита, отговарят на всички академични изисквания за придобиването на образователната и научна степен „доктор“ по Политически науки. Цялостното съдържание на дисертационното изследване е структурирано добре, въпреки че втората глава, която носи същото заглавие като цялостния текст, остава недостатъчно пълноценно развита.

Според автора, предмет на дисертационното изследване е: „... процесът по създаване, провеждане и развитие на младежката политика след 1989 година“. На свой ред, целта на дисертационното изследване е формулирана по следни начин: „... да се изясни същността, обхвата и възможностите за провеждане на държавни публични политики, свързани с развитие на младежка политика в България за периода 1990 - 2019 г., като се идентифицират факторите, които влияят на появата и развитието на политиките за младежта, и на тази основа се анализират резултатите от прилагането им.“ (стр. 5)

Формулираната теза на дисертационното изследване заслужава специално внимание. Според нея: „Появата и развитието на новата младежката политика в България след 1989 г. не е следствие на цялостно формулирана национална нужда за конкретна социализация на младите хора, която да обхваща стратегическата посока за развитие за дългосрочен (25 – 30 годишен) период, а по-скоро следва формално политическия избор на страната за влизане в Европейския съюз.“ (стр. 6) Според автора, това определя рисковете, свързани с липсата на ясни насоки, възможната противоречивост и неустойчивост на постигнатите резултати.

Цитираните източници са общо 77, обект на анализ са били 26 различни актове и документи, а цитираните електронни източници са още 45. Необходимо е да бъдат редактирани цитираните източници от гледна точка на обособяването на източниците на български от останалите, които са на чужд език. По-съществено е в това, че цитираните автори се познават добре, а избраният изследователски подход съответства на характера и сложността на изследваната проблематика.

Периодът, спрямо който е реализирано дисертационното изследване е разделен на три отделни времеви интервала, които са добре аргументирани. Всеки от тях предлага конкретни изследователски възможности за разгръщане на основната теза на изследването. Това позволява да автора да проследи развитието на нормативната уредба, институционалното осигуряване и еволюцията при прилагането на утвърдени методи за планиране, реализиране и оценка на политиките.

В текста е демонстрирано много добро познаване на теорията и оптимално структуриране на съществената по обем използвана информация. Без съмнение, докторантът показва изключително задълбочено познаване, както на международните и европейски документи в областта на младежката политика, така и на етапите и проблемите пред формулирането и реализирането на младежката политика в България през изминалите тридесет години.

Отделено е съществено внимание на „привнасянето“ на европейски и международни модели на публични политики, което не винаги кореспондира със степента на осмисляне и готовността за предприемането на целенасочени действия то страна на публичните институции, както при формулирането на проблемите пред младите хора, така и по отношение на практическата реализация на планираните въздействия. В този смисъл, внимание заслужава тезата на автора, че развитието на младежките политики у нас е резултат в по-голяма степен на процеса на пълноценна европейска интеграция – както в Съвета на Европа, така и в Европейския съюз. Това насочва вниманието към темата за качеството на българския публичен дебат относно профила на младите хора и постигането на обществено съгласие относно приоритетите, спрямо които би трябвало да бъдат насочени публичните политики.

Последователно е разгърната тезата за сложността и проблемите пред формулирането и реализацията на публичните политики, насочени към младите хора. Проследени са етапите при формулирането и развитието на политиките, както и неотменното изискване за активно участие от страна на заинтересованите страни, още повече, когато става въпрос за групи, които имат съществено различни възможности за реализация. Важно е да се отбележи, че един от основните изводи в дисертационното изследване се отнася, от една страна, до готовността на публичните институции да създават среда, която да насърчава процеса на формулиране на политиките, а от друга – относно готовността на самите млади хора да се възползват от съществуващите възможности за участие в процеса на вземане на решение.

След като отделя внимание на отделните фази в развитието на процеса на младежката политика в България, авторът подчертава относителната устойчивост, както на

постигнатите резултати, така и на избраните подходи при развитието на политиките. Това води и до заключителния извод, според който извън мащаба и цялостната насока на европейските и международните стандарти и изисквания към политиките, насочени към младите хора, в България, сама по себе си, липсва както целенасочен и структуриран публичен дебат, така и ясно изразена обществена подкрепа за определянето на стратегически цели в развитието на следващото поколение български граждани.

Тезата на дисертационното изследване е доказана по убедителен начин. На свой ред, тя открива нови възможности за изследователски търсения в сферата на младежките политики. Поставените, макар и не експлицитно, нови изследователски въпроси са свързани в по-голяма степен с определянето на факторите, довели до сегашното състояние, отколкото до предлагането на решения, свързани единствено и само с процедурите за разработване, апробиране, реализация и оценка, в рамките на един цялостен процес на публичните политики. В хода на изложението са формулирани съществени теми, които биха могли да бъдат обект на следващи изследвания, преди всичко по отношение на начина по който се възприема младежката възраст, перспективите и потребностите на младите хора, както и проблемите пред ефективния междугенерационен диалог и солидарност в българското общество.

Предлагам завършения и редактиран внимателно текст да бъде публикуван. Това би било реален принос, както към систематизирането на литературата по темата, така и към евентуалния бъдещ публичен дебат за качеството „млад човек“ в българското общество.

В заключение, като имам предвид качествата на дисертационния труд, значимостта на поставения и изследван проблем, последователността и методологическата зрялост при реализирането на дисертационното изследване, както и значимия принос на подобно систематизирано изложение на избраната изследователска тема, убедено заявявам своята положителна оценка за дисертационния труд и подкрепям присъждането на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.3. Политически науки, (Публична администрация) на Лилия Иванова Еленкова.

доц., д-р Антоний Гълъбов

2 октомври 2021 година